

Τίτλος μαθήματος Ειδικά ΚΕΦ Ιστ. Αρχ. 2

Κωδικός μαθήματος:	21Ε602
Ακαδημαϊκό έτος:	2013 –2014
Εξάμηνο διδασκαλίας:	8 (εαρινό)
Τύπος μαθήματος:	επιλογής
Επίπεδο μαθήματος:	προπτυχιακό
Διδακτικές μονάδες :	4 ECTS μονάδες

Ώρες διδασκαλίας 2 (ανά εβδομάδα)

Υπεύθυνος/η μαθήματος Βασιλική Πετρίδου (V.petridou@upatras.gr)

Διδασκόντες Β.Πετρίδου

Ώρες γραφείου Δευτέρα 18.00-20.00, Τρίτη 14.00-16.00

1. Περιγραφή : ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Η αρχιτεκτονική στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες χαρακτηρίζεται από έντονη και συνεχή ανανέωση. Πως και σε ποιους τομείς εμφανίζονται οι τάσεις καινοτομίας; Ποιες είναι οι σχέσεις του καινούριου με τις δομές της κοινωνίας; Με ποια διαδικασία το νέο αποκτά αξία και εγκαθιδρύεται; Ποιος, πως και με ποιους μηχανισμούς εφευρίσκει το νέο;

Το μάθημα θα προσανατολιστεί στην διερεύνηση των συνθηκών που οδήγησαν την αρχιτεκτονική σε μία εναγώνια προσήλωση στις διαδικασίες που εγγυώνται μεταβολές σε μορφή και περιεχόμενο. Επίσης θα μελετηθούν τα νέα και καινοτόμα στοιχεία της αρχιτεκτονικής κατά τη διάρκεια του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, οι τρόποι με τους οποίους παρήχθησαν, τα χαρακτηριστικά και οι συντεταγμένες τους, καθώς επίσης και οι αποσχιστικές τάσεις και οι αντιπαλότητες που εμφανίστηκαν πριν την επικράτηση των καινοτομιών.

Ως εργασία θα ζητηθεί από τους σπουδαστές και τις σπουδάστριες να ασχοληθούν, μέσα από έναν κριτικό σχολιασμό διαφόρων νεωτερισμών, με διερευνητικές προσπάθειες παραγωγής καινοτομιών σε οποιαδήποτε τομέα της αρχιτεκτονικής σκέψης.

2. Περιεχόμενο του μαθήματος-Ύλη

Μάθημα 1^ο: Εισαγωγή: η έννοια της καινοτομίας στη σύγχρονη αρχιτεκτονική

Ενότητα 1: Υπάρχει ιστορική συνέχεια; Τι σημαίνει επαναφορά (Revival)?

Μάθημα 2^ο: Προσπάθειες ορισμού και κατανόησης της έννοιας της επαναφοράς.

Μάθημα 3^ο: Η ιστορία των ΝΕΟ- από τον 19ο στον 20^ο αιώνα: Νέο- [κλασικισμός, εξπρεσιονισμός, ρασιοναλισμός, μπρουταλισμός, κ.ο.κ.]

Μάθημα 4^ο: Πως ανανεώθηκε η αρχιτεκτονική από τον 19ο στον 20ο αιώνα?

Μάθημα 5^ο: Παρουσίαση του 1^{ου} Μέρους της Άσκησης: Επιλογή ενός τεκμηρίου(δοκίμιο, κινηματογραφικό έργο, έργο τέχνης και άλλα) όπου εμφανίζεται μια καινοτομία. Αιτιολόγηση των επιλογών, σχολιασμός του περιεχομένου και παρουσίαση των χαρακτηριστικών της καινοτομίας.

Ενότητα Β : Από το παλαιό στο νέο και από το νέο στο παλαιό.

Μάθημα 6^ο: Πως το νέο γίνεται παλαιό

Μάθημα 7^ο: Η κυριαρχία του παλαιού :ιστορία, μνήμη, παράδοση

Μάθημα 8^ο: Οι σχέσεις νέου και μη-νέου: μελέτη της διαδικασίας παλαίωσης των πρώην καινοτομιών.

Ενότητα Γ : Ζητήματα κυριαρχίας: η αναγκαιότητα και η επιβολή της καινοτομίας ως δείγμα κοινωνικής καταξίωσης.

Μάθημα 9^ο: Ζητήματα κυριαρχίας: η αναγκαιότητα και η επιβολή της καινοτομίας ως δείγμα κοινωνικής καταξίωσης.

Νεωτερισμός-γνώση-εξουσία.

Μάθημα 10^ο: Ριζοσπαστισμός και πρωτοπορίες: διαδικασίες επιτάχυνσης των καινοτομιών.

Μάθημα 11^ο: Τρόποι παραγωγής του νέου: εφεύρεση, μίμηση, κατακερματισμός, επανίδρυση, εναλλαγή.

Μάθημα 12^ο: Μηχανισμοί παραγωγής του νέου: τεχνολογίες, μόδα, πολιτικοί και ιδεολογικοί ανασχηματισμοί.

Μάθημα 13^ο Παρουσίαση του 2^{ου} Μέρους της Άσκησης: Σύνδεση του τεκμηρίου με τις διαφαινόμενες αλλαγές και καινοτομίες στην αρχιτεκτονική. Επιλογή αρχιτεκτονικών παραδειγμάτων που δύνανται εν μέρει να επιβεβαιώσουν τις υποθέσεις περί συσχέτισης των καινοτομιών.

Η εργασία θα έχει τη μορφή δοκιμίου η έκταση του οποίου είναι ελεύθερη.

3.   Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και δεξιότητες :

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η ενίσχυση των ικανοτήτων των φοιτητών να εμβαθύνουν στα θεωρητικά προβλήματα της σύγχρονης αρχιτεκτονικής, η ανάπτυξη των ερευνητικών δεξιοτήτων, η επιτόπια έρευνα και η διατύπωση πρωτότυπων παρατηρήσεων και ερωτημάτων.

4.   Προαπαιτήσεις

Προαπαιτούμενη είναι η επάρκεια στα μαθήματα Ιστορίας Αρχιτεκτονικής και Τέχνης.

5.   Διδακτικές & μαθησιακές μέθοδοι (50-100 λέξεις):

Το μάθημα οργανώνεται σε θεωρητικές διαλέξεις (2 ώρες / εβδομαδιαίως). Κατά τις διαλέξεις επιδιώκεται η ενεργή συμμετοχή των φοιτητών και η δημιουργία συζητήσεων και διαλόγου. Γίνεται προβολή κειμένων, εικόνων, αποσπασμάτων ταινιών και χρήση του διαδικτύου. Οι φοιτητές παροτρύνονται να ερευνήσουν πέραν της αρχιτεκτονικής και σε άλλες μορφές δημιουργίας και να αναζητήσουν τους τομείς εκείνους της αρχιτεκτονικής όπου εμφανίζονται καινοτομίες.

6.   Βοηθήματα & συνιστώμενη βιβλιογραφία

- M. Tafuri, *The sphere and the labyrinth: Avant-gards and Architecture from Piranesi to the 1970s*, Cambridge, Mass. 1987.
- M. Tafuri, *Architecture and Utopia. Design and Capitalist Development*. Translated by B. L. La Penta. Cambridge, MA: MIT Press, 1976.
- F. Dal Co, *Figures of Architecture and Thought, German Architecture Culture 1880-1920*, 1990
- Peter Collins, *Changing ideals in Modern architecture*, Faber and Faber London 1965.
- Simmel, G., Ritter, J., Gombrich, E. H., Το τοπίο, Ποταμός 2004.

- Nicolaus Pevser, *The sources of Modern Architecture and design*, Thames and Hutson Ltd, London, 1968.
- Ζακ Λε Γκοφ, *Ιστορία και μνήμη*, μετ. Γ/Κουμπουρίδης, εκ. Νεφέλη, 1998
- Mario Manieri Elia, *William Morris e l' ideologia moderna*, Laterza, 1976
- Hobsbawm, E., Ranger, T., *Η Επινόηση της παράδοσης*, Θεμέλιο, 2004
- Riegl, Alois, "The Modern cult of Monuments: Its Character and its origin", *Oppositions* 1982, 25
- Ζήβας, Διονύσης, *Τα μνημεία και η πόλη*, Libro, Αθήνα, 1997
- Β. Μπένγιαμιν, *Σ. Μπωντλαίρ; ένας λυρικός στην ακμή του καπιταλισμού*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 1994.
- Λιάκος Α., *Πως το παρελθόν γίνεται ιστορία*, Πόλις, 2007
- Leon Krier, *Architecture Choise or Fate*, Papadakis Publisher, 2007
- Rossi: *Η Αρχιτεκτονική της πόλης*, Θεσσαλονίκη, 1987.
- Lefebvre, Henry, *Δικαίωμα στην πόλη*, Εκδόσεις Κουκίδα, Αθήνα, 2007
- Hirst, Paul, *Space and power, politics, war and architecture*, Polity Press, 2005
- Harvey David , *Η κατάσταση της μετανεωτερικότητας*, Μεταίχμιο Εκδοτική Α.Ε.
- Πάγκαλος Παναγιώτης, *Η σημασία του χρόνου στη σύγχρονη αρχιτεκτονική*, Δαρδανός, 2011
- Παγκαλος Π., Πετρίδου Β., *Το αποτύπωμα του Eisenman*, Futura, 2013
- Μισέλ Φουκώ, *Οι Λέξεις και τα πράγματα*, (Εκδότης): ΕΛΕΝΗ Γ. ΣΑΡΑΦΙΔΟΥ & ΣΙΑ ΕΕ
- Πάγκαλος Π., *Η σημασία του χρόνου στην αρχιτεκτονική του Aldo Rossi*, Δαρδανός, 2012

7. Τρόπος Αξιολόγησης/βαθμολόγησης των φοιτητών

Για την τελική βαθμολόγηση κάθε φοιτητής/τρια θα πρέπει να παραδώσει το συνολικό τεύχος της εργασίας με προφορική υποστήριξη και συσχέτισή της με την ύλη των παραδόσεων.

Η αξιολόγηση θα βασίζεται στα παρακάτω στοιχεία με τα αντίστοιχα ποσοστά βαρύτητας:

- Πληρότητα και ποιότητα της Άσκησης 80%
- Πληρότητα και ποιότητα τελικού τεύχους 20%